

Osebne vesti

Mentorju prof. Antonu Klasincu, "nesojenemu arhivskemu svetniku" ob 90. obletnici rojstva

Uvod

Profesor Klasinc je bil prvi in dolgoletni ravnatelj Mestnega, danes Zgodovinskega arhiva na Ptuju (ZAP), samostojne ustanove posebnega družbenega pomena, in njegov prvi strokovni sodelavec. Neutrudno je obdeloval, proučeval in urejal stare listine, urbarje, kronike, pečate, grbe in drugo spisovno gradivo, ki je ostalo kot dediščina Muzejskega društva, vodil evidence tistega, kar je pustila okupacija, in spremljal to, kar je nastajalo na novo. Trudil se je, da bi dobili del naše kulturne dediščine nazaj iz arhivov zunaj meja naše domovine.

Predvsem pa je bil profesor Klasine učitelj vsem, ki smo prišli v arhivsko službo. Prišli smo sicer z vseni oblikami predznanja, vse do akademske izobrazbe, vendar brez osnovnega znanja o arhivu, o urejanju gradiva, o škartiranju, o tehnični ureditvi, brez znanja o osnovni metodi dela, brez katere se kaj lahko izgubiš sredi množice dokumentov. Počasi smo prihajali do svojih lastnih metod dela, do osnovnega znanja hranja dokumentov, do podatkov o naši zgodovini, daljni in polpretekli. Profesor Klasine je bil strog in dosleden učitelj, od nas je veliko zahteval, vendar je tudi ogromno dajal. Bil je brezkompromisen delavec, delavec brez zanih in svojih lastnih potreb v službi.

Profesor

Profesor Anton Klasine se je rodil 31. maja 1908 v Dragonji vasi. Osnovno šolo je obiskoval v Cirkoveah, klasično gimnazijo v Mariboru, nato je študiral na filozofski fakulteti v Ljubljani in tam leta 1931 diplomiral. Leta 1937 je z odliko opravil profesorski izpit v Ljubljani, in sicer iz latinščine, grščine in nemščine ter zgodovine starega veka.

Komisijo za opravljanje profesorskih izpitov so sestavljali: direktor Hočevar Kuno za šolsko administracijo; prof. dr. Jakob Kelemina (germanistiko je študiral v Gradeu in na Dunaju, leta 1920 je postal docent na univerzi v Ljubljani, leta 1923 izredni, leta 1928 redni profesor) za nemščino; prof. Franc Koblar (študiral filozofijo na Dunaju, profesor na II. državni realni gimn. v Ljubljani) za nacionalno skupino; prof. dr. Karel Ozvald (študiral na univerzi v Gradeu, od 1. septembra 1902 do 31. januarja 1920 je izredni in od 14. aprila 1922 redni profesor za pedagogiko na univerzi v Ljubljani) za filozofsko-pedagoško skupino; prof. dr. Franc Brađač (univerza na Dunaju, promoviral v Zagrebu), v Pragi in Berlinu do 1923, ko je postal docent klasične

filologije na univerzi v Ljubljani) in prof. dr. Dragotin Oštir (1909-13 deloval na univerzah v Gradeu in na Dunaju, 1913-14 v Petrogradu, 1914 v Londonu, promoviral v Gradeu. V Ljubljani je postal na filozofski fakulteti leta 1922 docent za primerjalno indoevropsko jezikoslovje, 1924 izredni in 1932 redni profesor, 1933-4 dekan) za latinski in grški jezik s književnostima; prof. dr. Balduin Sarja (profesor na filozofski fakulteti v Ljubljani, od 1942 predavatelj na univerzi v Gradeu, pozneje služboval v Münchnu - Südost Institut) za zgodovino starega veka. Za pisno nalogo je profesor Klasine obdelal temo: "Grška lirika in Katulus".

"Sklep izpitnega odbora:

Po ocenitvi kandidatovega pismenega izdelka, njegovih odgovorov pri občem in strokovnem izpitu ter predavanja, ki ga je imel pred učenci, je izpitni odbor sklenil, da je kandidat gospod Klasine Anton opravil profesorski izpit iz latinskega in grškega jezika s književnostima kot glavnega ter zgodovine starega veka kot stranskega predmeta z oceno: povsem odlično".

Več kot 17 let je bil priznan profesor najprej na klasični gimnaziji v Ljubljani, nato pa v Mariboru. 1. 1. 1954 je prišel v Mestni muzej na Ptuj in nato sooblikoval novo institucijo - Mestni arhiv, danes Zgodovinski arhiv Ptuj. Direktor te ustanove je postal leta 1956 in na tem mestu ostal do leta 1975. Umril je 13. junija 1979 v Mariboru, pokopan je v rojstnih Cirkoveah.

Mentorstvo

Profesor Klasine je bil moj mentor po pravilniku od 1. 2. 1975 do 1. 2. 1976 in neformalno še eno leto, ko je v Zgodovinskem arhivu na Ptuju delal že po pogodbi. Menil je namreč, da je arhivsko delo tako zahtevno, da je zanj - takrat še ni bilo tovrstne študijske smeri - treba po končani filozofski fakulteti opraviti dve leti pripravništva.

Profesor Klasine je pri svojem mentorskem delu uporabljal povečini tri načine, in sicer:

1. Pripravnik mora spoznati večino fizičnih del, povezanih z vzdrževanjem reda v delovnih in tudi v skladiščnih prostorih. Ročne spretnosti mu ne smejo biti tuje, ne pisanje naslovov na arhivske škatle ne fizična priprava razstav in ne zgledno oblikovan seznam ali inventar arhivskega gradiva. Moje prvo tako delo, in to že prvi dan, je bilo čiščenje razstavnih vitrin, nato prevzem napol uničenega arhiva, pomoč pri lepljenju številčk, pri kaširanju in drugo.

2. Pripravnik mora spoznati in osvojiti vse postopke v zvezi z evidentiranjem, odbiranjem, prevzemom, urejanjem, izdelavo arhivskih pripomočkov, publiciranjem ter prezentiranjem dokumentarnega in

arhivskega gradiva. Profesor Klasinec je velik pomen dajal postopku odbiranja. Zaradi širokega znanja mu je še tako neugleden dokument veliko povedal. Moji prvi seznanji so bili prevzemni, nato prvi "registri" fonda Muzejsko društvo Ptuj, objave v lokalnem časopisu. Prav tako mora pripravnik spoznati vse postopke obdelave posameznega dokumenta. To na primer pri srednjeveški listini še zdaleč ni preprosto, še posebej, če je pisar pisal nekaligrafsko, če je bil nenatančen pri imenih, datumih itd., ali pa je to namenoma počel zaradi skrivanja podatkov.

3. Pripravnik mora spoznati tudi vse ustvarjalce arhivskega gradiva in se srečati z vsemi vrstni gradiva - s spisi sodišč, zemljiško knjigo, gradivom gosposčin, pečati, grbi, rodovniki, cerkvenimi arhivi, spisovnim gradivom Mestne občine, listinami, ehovskimi redi, rokopisi in še in še. Moje prvo spoznavanje ustvarjalca po literaturi je bilo Muzejsko društvo na Ptuj. Zelo zanimivo je nato bilo srečanje z izjemno raznovrstnim gradivom nešteti ustvarjalcev, v nekaterih detajlih pokrivajoč evropski prostor (npr. arheološki simpozij na Ptuj, pred prvo svetovno vojno in po njej). Morda je prav srečanje z Muzejskim društvom še povečalo moje zanimanje za konec 19. in začetek 20. stoletja, čeprav moje osnovno arhivsko delo pokriva srednjeveško gradivo.

Študij zgodovinske literature in arhivske teorije ter prakse je bil zanj nad vse pomemben, ravno tako popularizacija arhivske službe in tudi raziskovalno delo, vendar to ni smelo preseči osnovnega arhivskega urjevalnega dela.

Nesojeni arhivski svetnik

V skladu z 28. členom zdaj veljavnega Pravilnika o pripravništvu, strokovnih izpitih in pridobivanju nazivov za zaposlene v dejavnostih s področja varstva kulturne dediščine je profesor Anton Klasinec izpolnjeval vse pogoje, razvidne tudi iz prispevka A. Fekonja v Ormoškem zborniku za pridobitev svetniškega naziva, razen prve alineje, da ima doktorat arhivskih znanosti. Z odliko opravljeni profesorski izpit pri znanih doktorjih ljubljanske univerze, pedagoško delo in še posebej hogato, tehtno in kakovostno delo na področju arhivistike, dolgo skoraj četrto stoletja, odtehtajo tisti PRAVILOMA, ki stoji v 28. členu pravilnika.

Nesojeni arhivski svetnik imenujemo Antona Klasineca zato, ker tega naziva ni imel, saj se po doslej znanih podatkih zanj ni potegoval, čeprav je delal v arhivski stroki svojega časa toliko in tako strokovno kot njegovi kolegi arhivski svetniki. Razlogi?

Monta bi bilo na mestu, da pokojni prof. Anton Klasinec ta naziv dobi, in sicer 13. junija 1999, ob 20. obletnici smrti. Osnova za odločitev bo tudi Klasinec v zborniku, ki ga pripravljata Zgodovinski arhiv Ptuj in Pokrajinski arhiv Maribor.

Slovesnost

Skromna slovesnost 5. 6. 1998 v Zgodovinskem arhivu Ptuj skupaj z arhivskimi kolegi iz Maribora in

Celja je izzvenela v smislu nagovorov ravnateljiv Ivana Lovrenčiča, Miroslava Novaka in Rudija Kozelja. Njegovi učenki Marija Hernja Masten in Kristina Šamperl Purg sta vsaka na svoj način predstavili življenje in delo velikega učitelja, in sicer z nagovoroma v obliki spominov, skromno razstavo in zloženko.

Drugi pomen arhivistike po Klasinecu je predstavljala predstavitev prve zgoščenke v Sloveniji, na kateri je arhivski inventar gradiva Službe družbenega knjigovodstva - Zaključni račun za obdobje od 1953 do 1986, ki ga je pripravil Branc Oblak, računalniško obdelavo zgoščenke pa je prispeval računalničar Danjan Lindental. Zgoščenka je tehnično na taki ravni, da se uporabnik počuti, kot da bi brskal po internetu.

Vir in literatura

- Personalna mapa prof. Antona Klasineca, Zgodovinski arhiv Ptuj.
- Slovenski biografski leksikon Ljubljana 1925-32 - prva knjiga, 1933-52 - druga knjiga.
- Kristina Šamperl: In memoriam - Profesorju Antonu Klasinecu, učitelju in mentorju, *Tednik*, 12. julij 1979, št. 26.
- Rudolf Egger: Widmung, Festschrift für Balduin Saria zum 70. Geburtstag, 1964 München (Buchreihe der Süddeutschen Historischen Kommission).
- Jakob Emeršič: Pomembnejši sodelavci Muzejskega društva od začetka do danes, Muzejsko društvo v Ptuj 1893-1956, Zgodovinsko društvo v Ptuj 1956-1983, Ptuj 1983.
- Pravilnik o pripravništvu, strokovnih izpitih in pridobivanju nazivov za zaposlene v dejavnostih s področja varstva kulturne dediščine, Uradni list RS 14. 6. 96.
- Andrej Fekonja: Pregled arhivske dejavnosti na Ormoško - Ptujskem območju v luči dela profesorja Antona Klasineca, Ormož skozi stoletja II, Ormož 1983, str. 7-23.

Kristina Šamperl-Purg

Antoša Leskovec - sedemdesetletnik

Antoša Leskovec, arhivski svetnik v pokoju, je svojo delovno dobo s krajšo prekinitvijo štirih let posvetil delu Pokrajinskega arhiva Maribor.

Vsa ta leta si je v PAM prizadeval za priznanje in uveljavitev mariborskega arhiva, zato je med njegovimi teksti, v katerih piše o zgodovini in razvoju mariborskega arhiva, dostikrat mogoče najti obravnavo problematike o Pokrajinskem arhivu in njegovih predhodnikih.

Ob petdesetletnici Pokrajinskega arhiva Maribor je zapisal: "Petdeset let po svojem povzdigu v javno ustanovo more mariborski varuh arhivskega dedišča kulturne dediščine na območju, ki je sicer mnogo